

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 6

6 ianuarie (vineri) 1989

4 PAGINI - DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

CITIȚI ÎN PAGINA A II-a

- „Căinele grădinarului” - o atfel de comedie. În seara de 6 ianuarie, la sala din Grădina Ioanei a Teatrului Bulandra, s-a jucat comedia lui Lope de Vega, în regia lui Florian Pittiș. Montarea inedită, cu decoruri minimale, culise la vedere, coloana sonoră cu accente rock, costume avangardiste, a făcut sală plină și în ziua de Bobotează.
- S-a întâmpiat la 6 ianuarie Programul TV
- Vremea
- Anunțuri

Sugestii, sesizări, reclamații

În România anulului 1989, copiii bolnavi de SIDA sau cu handicap, întreprinderea curentului electric, raționalizarea alimentelor, avorturile erau subiecte tabu. În schimb, românii scriau pe adresa „partidului”, chiar a „tovarășului Ceaușescu” și a gazetelor vremii nemulțumiri legate de aprovizionarea deficitară cu butelii, întârzierile trenurilor, persecuții la locul de muncă, condițiile impropriet din mijloacele de transport în comun. Și câte și mai câte necazuri ce le avea pe-atunci românii!

Cu jalba la șeful statului

Pe adresa Cabinetului 1 și 2 soseau adesea scrisori în care oamenii își povesteau păsurile și cereau ajutorul. Zi de zi, vreo lucrătoare la confecții sau vreun muncitor necalificat cerea ajutorul pentru schimbarea locului de muncă, rezolvarea situațiilor conflictuale cu organizațiile locale de partid și amânarea repartițiilor de locuințe.

„Ne scriu cititorii”

Dacă ar fi lecturat presa internă, N. Ceaușescu ar fi aflat multe neajunsuri ale „oamenilor muncii”. Numeroase și diverse erau supărările românilor, așa cum reiese din scrisorile trimise pe adresa redacțiilor gazetelor județene. Unele primeau aviz de publicare, la rubricile „Ne scriu cititorii”, „Ne-am interesat pentru dumneavoastră și vă răspundem”, „Dialog cu cititorii”, „Din scrisorile sosite la redacție”.

În misiunile lor, de cele mai multe ori, oamenii își vărsau nervii pe instituțiile responsabile de distribuirea apei și „agentului termic” în locuințe. În gura lumii intrau astfel adeseori „Întreprinderea de Termoficații și Reparații Instalații Termice” (ITRIT), „Exploatarea Apă-Canal” (EAC) și „Întreprinderea de Electrocentrale”. Unii reclamau cereri și acte pierdute în hâțișurile birocratiei, „societății socialiste multilaterale-dezvoltate”. Mamele cu mai mulți copii minori aflați în întreținerea cereau sfaturi pentru obținerea alocațiilor. Aprovizionarea cu butelii, serviciile proaste din cofetării, patiserii, restaurante, din București, stațiunile de pe litoral sau te miri ce cabană din vârful muntelui, conflictele cu vecinii din bloc din cauza zgomotelor erau de asemenea surse de supărare.

Navetiștii acuzau și ei frigul din „rate” și reclamau trenurile „grăbite”, care le dădeau peste cap legăturile și îi obligau la întârzieri la serviciu. Iată, de pildă, cum reproșa Cristian Nicolau din Peris nerespectarea orarului de circulație: „În luna ianuarie am fost nevoit să fac naveta cu trenul personal 5003, de pe ruta București-Bacău. Ei bine, aproape în fiecare zi trenul a fost la peronul din București în ultima clipă, încât călătorii abia mai apucau să urce. Trenul era plecare, conform graficului, la ora 3:10 și a fost tras la peron în ziua de 11 ianuarie la ora 3:05. (...) E de imaginat ce imbulzeală s-a produs de fiecare dată, când, în miez de noapte, în numai câteva minute au trebuit să escaladeze scările vagoanelor, datorită peronelor joase, sute și sute de călători cu bagaje, unii cu copii în brațe”.

Anchete și reportaje

De multe ori, și ziaristii cu spirit critic și combativ inițiază anchete și scriu reportaje cu temă socială. În tradiția emisiunii tv „Reflectorul”, dispărută tocmai din cauza prea multor „cazuri negative” încă din 1983, gazetarii semnalează în presa locală fel de fel de nereguli. Subiecte predilecte sunt desigur risipa materialelor de pe șantierul de construcții, „integritatea avutului obștesc”, gospodăriile colective și întreprinderile codate la realizările de plan și cifrele de producție. Uneori sunt semnalate și cazuri speciale, cum ar fi „sperturile” vreunui director de fabrică, explozia buteliilor cu defect de la furnizor, micul trafic cu țigări Kent și cafea de import. Un colet deschis de o poștă locală, expunerea de-a valma a mărfurilor în magazinele „mixte” sau nereguli la vreun atelier de reparații atrăgeau deopotrivă atenția jurnaliștilor zariști. Bunăoară, în ianuarie 1989, gazeta Milcovul, „organul de presă” al organizației de Vrancea, a relatat despre indiferența șefului unei secții de reparat articole de uz casnic, aparținând cooperativei meșteșugărești „Prestarea”. Am constatat că mulți cetățeni sunt purtați pe drumuri cu săptămânile și lunile, că respectarea termenului de livrare este ceva arbitrar, iar în ceea ce privește calitatea, situația este precară... Una e să promiți cetățeanului că frigiderul (unul dintre exemple) va fi gata la timp și în stare de funcționare și alta să-l pui pe cetățean în situația de a-l returna la unitate de trei-patru ori. Un alt caz l-a reprezentat un aspirator adus la reparat în urmă cu doi ani tot la această secție și rămas în aceeași stare.”

Un caz mai grav a fost semnalat de ancheta declanșată la Casa de copii școlari din Vărădia, prin care se demonstau „lipsurile” regimului în domeniul asistenței sociale. Potrivit României libere, lemne de foc pentru încălzirea dormitoarelor lipseau de câteva luni, baia școlii era dezafectată, iar medicamentele lipseau din infirmerie. La un an după „descoperirea” de la Vărădia, în 1990, imaginile din creșele și casele de copii din România au devenit subiect predilect al presei mondiale.

Pilule de „Urzică”

Despre atmosfera de nemulțumire din fabricile patriei apăreau indicii în paginile publicației umoristice Urzica. În stilul fabulei, autorii inventează personaje „negative” care rostesc adevăruri din realitatea imediată. Cititorii se recunosc și își recunosc șefii în „excepții” precum cele ce urmează. „Era vorba de șeful secției în care lucram, de comportarea lui, mai precis. Era insuportabil: păi, de atât timp nu putuse el să rezolve cu terenul din jurul halei de producție, pe care zăceau fel de fel de reziduuri? Aici trebuia amenajat un spațiu verde! Cu mobilizarea oamenilor din secție, în câteva zile, terenul putea fi arat și semănat cu iarbă. Și geamurile sparte la hală nu puteau fi înlocuite? Mare lucru! Dar șeful de secție nu dădea atenție. Dar gardul ce mărginea secția? Ce, nu putea fi vopsit? Doar avem atelier de vopsitorie! Iar pe aleea principală puteau fi plantați niște pomi! Până acum creșteau mari! Birourile trebuiau zugrăvite, că se innegriseră de fum de țigară. Și câte și mai câte! Dar șeful se concentra exclusiv asupra producției. Păi, să le rezolve pe toate, dacă e șef!”.

Florin MIHAI

GRUPUL VOUĂ: 500 DE SPECTACOLE

În iarna lui '89, grupul umoristic Vouă aniversa 500 de spectacole. Evenimentul a fost consemnat în presa vremii, în Săptămâna Culturală din 6 ianuarie 1989, însă fără detalii: doar o fotografie a celor din Vouă și o scurtă explicație foto.

Adrian Fetecău, liderul grupului, își amintește foarte bine cum s-a desfășurat evenimentul care a marcat acest moment. „L-am organizat în Aula Facultății de Drept din București, în prezența a peste o mie de studenți, dar și a unor personalități autohtone.” Show-ul nu a fost lipsit deloc de peripeții, ca să nu mai spunem că a fost la un pas de a nu mai avea loc, din cauza obtuzității unor secretari de partid. Dar Fetecău a reușit atunci să fenteze sistemul, ducându-și proiectul aniversar până la capăt, chiar dacă, pentru asta, a venit cu „texte”.

„Nu mai are rost acum să-i pomenesc numele secretarului de partid de atunci al Facultății de Drept - spune Fetecău. Important este că, din cauza lui, era să anulăm spectacolul, după ce aranjaserăm totul cu Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști care răspundea de activitatea culturală. Acest domn nu fusese de acord cu spectacolul și a scris «NU» pe dosarul de texte pe care i l-am înaintat, cu toate că dosarul era foarte cuminte scris. Dar probabil că a bănuțit tactica: înaintat un dosar cu texte, iar pe scenă spuneai alte lucruri.”

Grupul Vouă avusese niște antecedente în acest sens în 1984, așa că secretarul de partid a recurs la tehnica prevenției. „Ne-am trezit cu două zile înainte de spectacol că nu mai putem ține show-ul, în condițiile în care aranjaserăm și cu prietenul Eugen Dumitru, de la TVR, să vină să înregistreze spectacolul cu un car de reportaj. În disperare de cauză, a trebuit să inventez ceva. M-am dus, nebarbierat, cu un palton pe mine, să ocaut pe secretara de partid a Centrului Universitar. Știam că e o doamnă mai în vârstă... Am așteptat să iasă dintr-o ședință, după care i-am spus: «Doamnă, nu se poate să nu ținem acest spectacol, ar fi a doua nenorocire care mi s-ar întâmpla într-o lună». La care dânsa: «Dar ce ți s-a întâmplat?». «Mi-a murit și mama...», i-am spus. «Aoleu, dragă!», a fost reacția ei. Mama e bine, e chiar acum cu mine, în mașină, mergem la Buzău... dar eu am impresionat-o pe cea doamnă care a trecut peste orice și, în final, mi-a zis: «Dragă, aveți grijă ce spuneți pe scenă, că știți că ne-ați mai făcut belee pe scenă și acum câțiva ani, în '84, la un festival al Politehnicii». Și, Vouă a ținut „Spectacolul 500” într-o sală arhiplină, în care, deși bănuția frigul, iar lumea era bine îmbrăcată, în paltoane groase și cu căciuli indesate pe cap, umorul de

calitate a reușit să-i încălzească până în adâncul sufletului pe spectatori. Interesant este cum a reușit Televiziunea să vină să înregistreze în Aula Facultății de Drept un spectacol în care umorul era pe primul plan, atâta vreme cât de 20 de ani nu mai călcase pe acolo nici un car al TVR - ultima ocazie s-a întâmpat o dată cu vizita fostului președinte francez Charles de Gaulle, în 1968.

Prin urmare, printre invitații care au venit la „Vouă - 500 de spectacole” s-au numărat renumitul critic de teatru Valentin Silvestru, dramaturgul Tudor Popescu, George Mihăiță, Dumitru Solomon, jurnalistul Cornel Nistorescu și mulți alții. „Totul a culminat cu momentul în care am ridicat cultul personalității. I-am făcut, pe scenă, portretul lui Ceaușescu. Chiar eu am interpretat rolul aceluia căruia i se ridică cultul. Ceaușescu, un individ care a plecat de jos și a ajuns sus. Mi-am pus fața într-o ramă, iar pe cap am avut o năframă din care ieșea doar o ureche - referire la celebra «chestie» cu portretul tovarășului într-o ureche. Totul a fost îndrăzneț, dar Televiziunea Română, cu ajutorul realizatorului Eugen Dumitru, a reușit să strecoare, în programul tv, o melodie

(un colind) cu Grupul Vouă. Culmea culmilor, după ce am făcut toată nebulia asta, iar, în final, mesajul era că suntem nebuni cu toții, nimeni nu s-a luat de noi. Dacă în '84 ne-au întrerupt spectacolul în mod brutal, ne-au chemat la discuții și tot anul '84 am fost interziși în București, acum n-am avut nici o problemă. Normal că în sală, la show-ul «Vouă 500», au fost și domni trimiși special să ne supravegheze, dar cred că au fost bine intenționați și care și-au zis să nu facă vreo mișcare, ca să nu iasă un balamuc mare. Nu știu ce să mai cred...”

Spectacolul pe care Grupul Vouă l-a susținut în 1984 la Preoteasa a fost suspendat din cauza textelor care i-au deranjat pe „tovarăși”. „Aveam o doză de inconștiență în noi, dar așa simțeam noi că este bine să facem... Mama îmi zicea, uneori: «Nu ți-e frică, măi, poate într-o zi nu mai ajungi acasă». Showul din Preoteasa l-am început, dacă ați mai auzit de așa ceva, cu un motto: «Fiecare gură de om va fi prevăzută cu un post de grănicer». Când au auzit aia din sală, să pice pe jos. Nici nu mai știu ce să facă, să mai aplaudă... Au început să tropăie. A fost nebunie.”

Roxana-Ioana ANCUTA

Adrian Fetecău și colegii săi din Vouă l-au parodiat pe Ceaușescu în spectacolul aniversar „Vouă 500” reușind să scape necenzurați Foto: Arhiva personală - A. Fetecău

CALENDAR

6 ianuarie 1989

Soarele a răsărit la 7:52 și a apus la 16:52

Luna a răsărit la 7:00 și a apus la 15:04

Sărbătoare creștină

Botezul Domnului (Boboteaza - Dumnezeiasca Arătare) (Harti)

JURNALUL ZILEI

În calendarul ortodox a fost Boboteaza. Oficial nu era altă sărbătoare decât pregătirile de aniversare ale Eleni Ceaușescu. În librării au apărut Cioran și Llosa, dar „cartea anului” a fost declarat Almanahul „Scînteia”.

Sărbătoare a creștinătății

Preoții au umblat cu crucea prin sate. După datină, au fost sfințite casele, grădurile, grădinițele și livezile creștinilor. Împărășiați cu mănunchiul de busuioac din căldura preotului, stropii de apă sfințită își arcuiesc boarea în aerul înghețat. Creștinii sărută crucea lui Hristos. Care-au postit primesc aghesma „curați”. Stropite sunt apoi cu apă sfințită grădurile și grădinițele gospodărilor.

Popii au umblat cu crucea, spre seară, și pe la blocurile din oraș.

(Continuare în pag. a II-a)

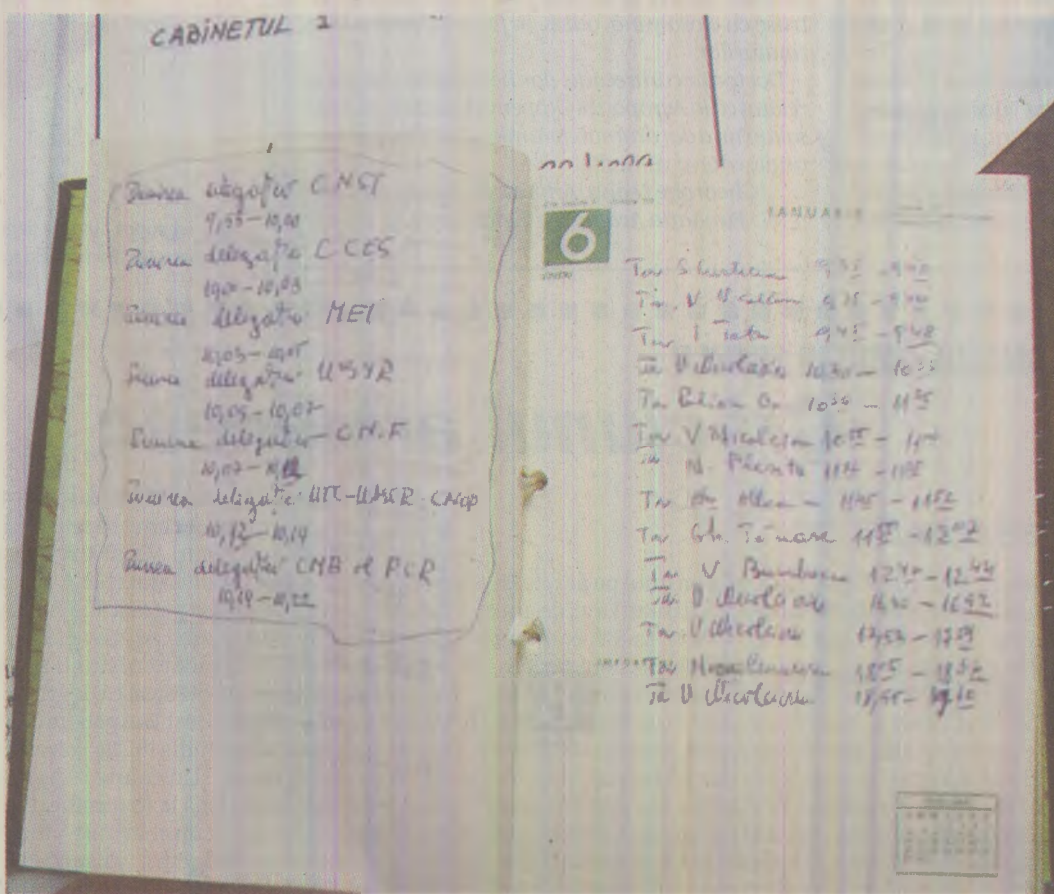
Agenda Eleni Ceaușescu

Vineri, 6 ianuarie 1989, a fost o zi obositoare pentru o femeie care-a împlinit a doua zi 70 de ani!

La 9:35 - Nicolcioiu și Curticeanu au primit de la ea observații și sarcini vreme de cinci minute. Imediat după ei, în Cabinetul 2 intrat Ion Totu - ministrul Afacerilor Externe ale României în acel moment. Judecând după timpul scurt petrecut de ministru la Elena Ceaușescu, ne putem închipui că a felicitat-o în avans, prezentând, drept cadou de aniversare, ultimele traduceri ale „savantei” editate în străinătate. Desigur, nu s-a vorbit de costurile prețiosului dar!

De la 9:55 la 10:22, prin Cabinetul 2 se succed nici mai mult, nici mai puțin de șapte delegații! Scopul acestor primiri sunt cu siguranță felicitările pentru aniversarea de-a doua zi. Iar ordinea delegațiilor e în funcție de importanța în palmaresul sărbătoritei a instituției ce-o reprezintă. Prima delegație a fost a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, prezidat de Elena Ceaușescu. A urmat delegația Consiliului Culturii și Educației Socialiste, apoi cea a Ministerului Educației și Învățământului. Ministri, secretari de stat, șefi de secții și compartimente au adus astfel „fierbinte omagii” primei femei din stat.

După succesiunea numeroșilor delegații, urmează alți vizitatori. Generalii Nicolae Pleșiță (comandantul școlii de perfecționare a cadrelor de rezervă a Ministerului de Interne) și Constantin Olteanu, Gheorghe Tănase - încă mână ei dreaptă în „sortarea” cadrelor; și doi oaspeți „de suflet” - fiul ei cel mic, Nicu, în acel moment prim-secretar la Sibiu, și fosta lui

sotie, Poliana Cristescu, președinta al Consiliului Național al Organizației Pionierilor. În vreme ce discuția cu Nicu durează jumătate de ceas (între 18:05 și 18:36), cu fosta-i

noră stă de vorbă, între patru ochi, aproape o oră (10:36 - 11:25).

Sosesc din toate „colțurile țării” telegrame, flori și cadouri.

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Crăciunul armenesc

6 ianuarie. Ziua în care armenii sărbătoresc Crăciunul. O zi de neuitat pentru Sarchis Ovanesian. Avea atunci 22 de ani. Și-a amintit ziua ca atunci când răsfoiește un album vechi și, suflând praful de pe fotografiile îngălbenite, îi revin în flashuri amintiri, povestiri, iar personajele - multe dintre ele dispărute - prind viață. „De Crăciun am fost cu mama (Tachui) și cu tata (Nubar) la biserică și după aceea ne-am dus la Madi Daminescu, mama lui Adi. Nea Titi Mărculescu, Dumnezeu să-l ierte! - soțul lui Madi - era un mare gurdand și un mare, mare bucătar. Ce a fost pe masa aia... o nebunie! Deci, pe lângă anuș abur și dolma (mâncăruri tradiționale armenesti), foie gras... numai delicatessuri. Și pe toate le făcea el acasă. Cum să-ți spun eu, pateul ăla îl făcea într-o tavă de-aia de cheș și prima dată puneai în tavă gelatină și după aia pateul umplut, nu știu cum reușea, dar când îl întorceai era un strat de gelatină și pateul dedesubt. Arăta într-un mare fel, pe lângă faptul că era foarte gustos. Și lu' tanti Madi îi plăcea să gătească. Amândoi făceau niște chestii nemaipomenite. A fost o masă cum rareori am mâncat. Am mai mâncat la figuri, la restaurantul cutare și cutare, dar n-am mai mâncat ca la ea. Făcea tanti Madi niște prăjituri, o nebunie... Anuș abur e un desert care seamănă intrucâtva cu coliva, doar că la armeni acest fel sărbătorește viața, Nașterea Domnului. Grău fiert până plesnește bobul, lăsat în zeamă și îndoit cu fructe confiate de toate felurile. Pus apoi în vase mici, presărat cu nucă și scorțișoară și lăsat la răcit să se închege precum aspicul. De cele mai multe ori un castronul nu e suficient. Dolma e o specie aparte de sarmale. Dacă doar auzi rețeta, e posibil să strâmbi sceptic din nas. Sunt sarmale în foi de viță umplute cu orez călit cu ceapă și presărat apoi cu puțin zahăr, sare, mentă și scorțișoară. Se rulează cât de mici și se fierb încet. Se servesc reci, cu lamâie deasupra.

E de subliniat că ei erau niște bucatării de excepție. Era o nebunie cu ornamente, cu tacâmuri, aranjamente... și chestia cea mai tare era că te simțea ca la Ritz... Țin minte că atunci am văzut la video «Indiana Jones - În căutarea arcei pierdute». Ca să se dezlanțuie ei, ne trimiteau pe noi să vedem vreun film. Și am dat și iama prin berea lui nea Titi. Iar Edi, vâr-miu, s-a machit. El era mai mic ca mine, avea vreo 18 ani... 17 ani și ceva și... nu era prea bine! Că mă tot gândeam, ce mă fac cu ăsta, că-l văd mă-sa și ăsta? Bine, taică-su ar fi zămbit. Ca și taică-meu, de altfel. Maică-mea și maică-sa s-ar fi luat de mine. Și mai știu că am găsit un set de cărți de joc cu femei în țate goale, pe-acolo, și ne-am toot uitat pe ele... „Hai măi, îi zic eu, la 22 de ani ți se mai lungue ochii după femeile de pe cărțile de joc?”. „Da! La orice țate ne uitam.

(Continuare în pag. a II-a)

O altfel de comedie

Doă ore la televizorul alb-negru, pline cu ode, realizări mărețe sau depășiri de plan, sau bulgarii „prinși” cu antena scutită un pic și așezată acana într-un colț de fereastră ca să mai dispare din „purici” n-au hrănit niciodată publicul avid de ceva mai mult. Așa că teatrul și filmul se mâncau pe pâine, în săli pline până la refuz. Un mare actor mi-a spus odată că „teatrul se săvurează precum icrele negre sau „fois gras” într-o zi friguroasă de iarnă, lângă soba în care trosnesc lemnele”. Așa că și în seara aceea de 6 ianuarie, ca și la zecile de reprezentații de până atunci de pe scena Teatrului „Bulandra”, oamenii s-au dus din nou să mănânce „teatrul pe pâine” (dar în frig, cu paltoane și cojoacele pe ei, cu căciulile indesate pe cap) și au umplut din nou până la refuz pentru a vedea „Căinele grădinarului”, o comedie altfel. O piesă scrisă de Lope de Vega, dar gândită pentru „Bulandra” sută la sută de Florian Pittiș, prin amprenta sa definitorie și inconfundabilă. „Pittiș și Pittiș. Nu mai există altul ca el și nu știu când se va mai naște altul”, povestește Emilia Popescu, actrița care l-a iubit pe regizorul și actorul Pittiș, cel cu care a jucat în „Căinele grădinarului” și „Meditațiile Ritei”.

„Căinele grădinarului” a avut premiera pe scena de la „Bulandra” spre sfârșitul anului 1988, dar s-a jucat tot anul următor cu casa închisă la toate reprezentațiile. „Veneau oameni să vadă piesa de câte zece ori, pentru că erau fascinați de tot ceea ce se întâmpla în această piesă. Era ceva nou pentru toată lumea. Unii veneau după noi și pe la reprezentațiile din țară, îi recunoșteam pentru că stăteau mai tot timpul în primele rânduri. Știau toate replicile și ne șopteau atunci când ne incurcam sau uitam replica. Și îmi aduc aminte că cel mai mare admirator al nostru, care a venit de multe ori și prin țară după noi când am jucat „Căinele grădinarului”, era Ivan Patzai-chin”, continuă povestirea Emilia Popescu. Actrița, aflată în 1988 în ultimul an de facultate, nu a mai dat examen la teatru. Pittiș i-a fost profesor. A remarcat-o și a avut încredere în ea. Astfel, rolul Dianei de Belfor din „Căinele grădinarului” și cel al Ritei din „Meditațiile Ritei” au fost examenul pe care l-a susținut în fața spectatorilor.

Criticii vremii au spus deservit regie și forma spectacolului, „Căinele grădinarului” ca fiind o manifestare „poor art”, un teatru fără decoruri speciale, fără costume speciale și fără investiții speciale. Criticul Sergiu Anghel spunea în almanahul „Antract” că „poor art este deci o convenție (acolo unde nu este direct o necesitate) ca multe altele, care plasează în gol o afirmație ca cea a Nicolette Gherghel, cronicarul de la Luceafărul: «Aici ne aflăm la teatru și nimic nu amintește de sacralitatea acestui templu. Decoruri nu există... Pretenția funcționării unilaterale a teatrului în regis-

Florian Pittiș și Emilia Popescu, pe scena Teatrului „Bulandra” în piesa „Meditațiile Ritei”

Foto: Arhiva personală a Andei Pittiș

trul sacralității nu-și află justificarea decât dacă criticul de la Luceafărul ar considera – în linia aceleiași confuzii – că Teatrului „Bulandra” îi incumbă această orientare pentru simplul fapt că funcționează în Grădina Icoanei”. Este lesne de înțeles că o piesă care are culisele la vedere (actorii se odihneau pe scaune, fumau, beau apă, discutau în șoaptă chiar pe scenă), a cărei coloană sonoră, compusă special de Sorin Chifiriuc pentru această piesă, are accente rock, cu costume avangardiste sau care accentuau sau conturau formele feminine ale tinerelor actrițe, a fost analizată de critica vremii. După primele reprezentații, spectatorii s-au întrebat vreme îndelungată cum o astfel de piesă a trecut de cenzură. „Îți dai seama, era

ceva nou pentru toată lumea, dar n-au fost probleme cu cenzorii, iar directorul de atunci al Teatrului „Bulandra”, Ion Besoiu, a fost extraordinar și i-a lăsat mână liberă lui Motu. O lăsașeră și ei mai moale. Ar fi avut de ce să se lege. De muzica lui Chifiriuc, de costumul meu multat cu care jucam (adică un fel de colanți lucioși care îmi arătau formele), de pletele lui Motu ce să mai zic, da' de ele nu se mai legau de ani buni”, povestește Emilia Popescu. Poate dacă ar fi fost gândită cu câțiva ani buni în urmă, această piesă nu ar fi trecut de cenzură. Tehnica folosită de Pittiș a fost cea a colajului, folosind chiar elemente rock, rap sau disco de tip stradal, reintegrându-le într-un act cultural. O piesă în care se îmbina noul, modernul cu vechiul,

clasicul. O piesă care permitea improvizația, lucru care se întâmpla aproape la fiecare reprezentație cu un efect de eliberare și de spontaneitate. Toți actorii care au ajutat „Căinele grădinarului” au iubit-o și le-a plăcut realmente să joace. Emilia Popescu, Oana Pellea, Mihai Gruiu Sandu, Răzvan Ionescu, Pittiș, Manuela Ciucur, Marcel Lureș și toți ceilalți din distribuție respirau același aer și erau un tot, un întreg. Personajele erau concepute strategic și cu rigoare. Contele Federico, „o tenebră în alb imaculat”, interpretat de Marcel Lureș, stărnea aplauze și hohote de râs numai la simpla sa apariție. „Un personaj excelent interpretat de un actor extraordinar. Nu avea multe replici de spus, dar apariția sa stărnea hohote de râs pen-

tru că știa să o facă și fără cuvinte. Prin mimică, gesturi... tot”, continuă Emilia Popescu. „Marcel Lureș, cu o plasticitate corporală de excepție, și-ar fi putut defini personajul prin mișcarea singură. Cuvintele sunt aduse la suprafață cu un organ vocal cavernic, din hrubele vechimii ereditare”, scrie același critic în „Antract”. Despre Emilia Popescu s-a scris că a „jucat paradoxul personajului în toate culorile curcubeului”, despre Ileana PreDESCU, „magistră în travesti”, că „relansează prin acest rol «citat» dialogul ironic cu clișeele ecranului”, la fel și jocul Oanei Pellea a fost apreciat ca fiind „la înălțime”, iar despre Mihai Gruiu Sandu că „face un pariu cu actorul total pe un ropot de aplauze, trecând fulgurant de la pan-

tomimă la cânt, de la clownerie la scheciuri de estradă”. „Piesa asta a fost artă comică modernă. Iar Motu a fost cel care a avut încredere în noi toți, dar mai ales în noiăștia tineri, care de-abia ieșiserăm de pe băncile facultății, și ne-a băgat pe scenă într-o piesă care a însemnat foarte mult pentru noi, pentru el, dar și pentru public. Și de atunci, din zilele alea în care ba jucam „Căinele”, ba repetam pentru „Meditațiile Ritei”, mi-a rămas în cap o vorbă a lui pe care mi-o amintesc de fiecare dată înainte de a intra pe scenă ca o rugăciune: «Dacă ai trei spectatori, intră pe scenă, pentru că ei au venit să te vadă pe tine și, nu știe, poate printre ei ar putea fi un nou Eminescu.»

Andreea TUDORICĂ

tv 6 ianuarie 1989

- 19:00 Teleanual
- 19:25 Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu – program de muncă și acțiune revoluționară. Perfectionarea activității de conducere și planificare, creșterea răspunderii și atribuțiilor întreprinderilor și centralelor
- Redactor Gheorghe Ghidrigan
- 19:45 România în lume. Știința – factor activ al păcii și dezvoltării
- Redactor Felicia Meleşcanu
- 20:05 Copiii cântă patia și partidul. Supremă dragoste în piept purtăm! Program literar-muzical-coregrafic susținut de pionieri și soimi ai patriei
- Redactor Eugen Patriche
- 20:25 Invățământ – cercetare – producție. La școala devenirii revoluționare pentru muncă și viață!
- Documentar
- Redactor Lucreția Lustig
- 20:45 Aici, unde Soarele sevede așa de frumos
- Documentar-artistic. Producție a Studioului de Film TV
- Redactor Vasile Alecu
- 21:00 Pentru oameni
- Documentar
- Redactor Melania Coman
- 21:20 Cinecuburile – prezență activă în munca politico-educativă
- Redactor Bob Călinescu
- 21:30 Bijuterii muzicale în interpretarea corului Radioteleviziunii
- Dirijor Aurel Grigoraș
- Redactor Traian Buhlea
- 21:50 Teleanual
- 22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost relativ caldă pentru acea perioadă a anului. Cerul a fost variabil, mai mult noros în jumătatea de nord a țării, unde au căzut precipitații sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare. În restul teritoriului s-au produs precipitații sub formă de ploaie, dar pe arii mult mai restrânse. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări în regiunile nordice și estice, cu viteze de până la 55 kilometri la oră. Temperatura maximă a fost de 0 grade, iar minimă de minus 7 grade.

anunțuri

DECES
Colegii din Teatrul Național anunță cu nețărmurită durere încetarea din viață a Mariettei Anca, remarcabilă interpretă a unor roluri de seamă din dramaturgia românească și universală, personalitate proeminentă a scenei românești.
Pierderea Mariettei Anca este adânc resimțită de toți cei care au cunoscut-o și admirat-o.

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Cooperativa Artă și Precizie, cu sediul în București, Pasaj Villacros, încadrează în condițiile Legii 12/1971, următorul personal: 2 contabili principali – relații tel. 14.12.19; un inginer principal – relații tel. 15.60.53; un tehnician principal – relații tel. 13.91.89
Asociația de locatari, Str. Valeriu Braniște 56, angajează fost tehnician. Asigurăm locuință. Relații 20.16.28, după ora 14.

VÂNZĂRI
Vând bulbi și bulbi (arpagic) de gladiole. Brașov. Tel. 8.29.26.
Vând acordeon marca Weltmeister în perfectă stare de funcționare, informații tel. 1.35.17.
Vând Haut marcă Marigaux. Casa agentiei 7696.
Predau contract (vând) două camere, confort 1, Pantelimon – Socolui, prin schimb casă, singur curte, sect. 1. Tel. 28.40.25.
Apartament două camere, ultracentral, parter, sifonier Bidermayer, scrin, bibliotecă, studio, lăna saltele, masă. 11.70.24 – 75.57.69
Vând magnetofon Rostov 105 și benzii. Tel. 21.84.54.
Mascul campion, femelă, pui Doberman; radio dublu casetofon Uniflex 84.84.63 – 84.08.68
Vând mașini de confecționat plase de ambalaj legume, fructe. Informații tel. 994/1.39.96 Baia Mare.
Vând Tesla B. 115, piese rezervă, Minimobra. Tel. 29.80.84.
Vând procesor chitară stereo (Delay, Chorus, Dister etc.) JHS. Tel. 916/4.89.69.

Romona Vintilă

JURNALE PERSONALE

6 IANUARIE 1989

Suntem în 6. De două zile nu fac decât să savurez bucuria și voluptatea de a mă vedea din nou acasă. Mă simt perfect, dar încet, încet, peste această stare de euforie se insinuează grăile de perspectivă surescitate îndeosebi de maternitatea lui Li. Ei au plecat în seara de 4. Nau strâns pomul. Îi mai apărindem noi, o dată cu amurgul. Dar a început să se usuce.

Anul Nou a început, deci, dar parcă nu-l mai simt încă decât în primele noutăți: mai dese și mai îndelungile intreruperi de curent, mai puțină căldură de peste zi (fără a ne putea plânge totuși față de situația din alte orase).

Radu Ciobanu, *Țărnuțel târziu*. Jurnal 1985-1989, Emia, 2004, p. 165-166

Bobotează. Ger, ceață, chiciură. Locomotiva în vizită. Noi confesiuni. El nu vrea să se trateze, are avertisuri teribile față de medicii pe care ea i-a adus în casă. Acum, în fine, după ce pe unul l-a dat pe ușă afară, dr X are un neașteptat ascendent asupra lui. I-ar fi găsit și o medicație adecvată. Dar costă o avere și el nu dă nici un ban în casă. Noroc că ea a apelat la București, la o persoană care l-a obținut pe preț legal de la C.C. S-a revansat și ea, nici vorbă! Cumpără tablouri, face cadouri, altfel nu merge. Dar îi vine foarte greu, nu știu eu cât suferă cu un asemenea om alături! A dat-o afară din cameră, a fost obligată să se refugieze în fosta cameră a

bunicii („vivandiera”, cum îi zice Curt), acolo și-a organizat micul ei studio, acolo lucrează din zori. Copilul? Noroc că nu-i seamănă lui, că ar fi ieșit anormal. Îi seamănă leit ei. Sorescu l-a văzut la cinci ani, la Berkeley, când erau ei în America. Îi considera de atunci „copil minune”. I l-a adus acum, la București, să-l vadă și la 20 de ani. I-a citit poezii, poetul a „ales” vreo patru pentru „Ramuri”, promițând că va încerca să le publice. Dar copilul scrie și proză, o să-mi arate și mie. Încerc să înțeleg încotro se îndreaptă vorbăria ei, ce urmărește, ce vrea de la mine? Nu-s editor, nu-s redactor de revistă, nu-s persoană influentă, nu-s ceea ce vrea ea. Atunci? La urmă îmi spune: „Să nu crezi, nu-s nebulă decât pe jumătate”. Seara, Emma, alte confesiuni. De astă dată cu adevărat trist-dramatice. Îmi inspiră milă, teamă, gestul unei sinucideri s-ar putea repeta. Uluit de atâta lume bolnavă. Suntăm tot mai bolnavi, e clar.

Mircea Zăciu, Jurnal, IV, Editura Albatros, București, 1998, p. 364

Exact pe 24 decembrie am primit un avis postal să mă prezint la poșta din Calea Văcărești, având o trimitere din RFG. M-am prezentat, m-am bucurat imens de pachetul de 3-4 kg cu daruri de la Doina și Niculaie Firoiu, punți cu bomboane, ciocolată, piper, cafea, ca în vremurile bune. N-am mai

avut în casă asemenea delicatose poate de 20-30 de ani? Lumea, globul pământesc, oamenii de pe pământ continuă să se bucare de viață. Darurile erau strălucitoare, ambalate splendid, cu parfumuri și gusturi și arome rafinate. Intreaga cutie mirosea a bunăstare, așa cum era și la noi înainte de război.

Dar am avut și o surpriză neplăcută. Pachetul s-a desfășurat în fața mea și asta e bine: altă dată se fura fără nici o reținere de către vameșii români și se dădea vina pe poșta emitență din RFG sau Franța (poșta vestită pentru cinstea ei impecabilă). În pachet, chiar deasupra, un salam „de Sibiu” de 600g, splendid ambalat. A fost pus deoparte, s-a întocmit un proces-verbal și la toate rugămintele mele vameșele au fost neînduplecate. A fost chemată doctoria veterinară de serviciu și însoțind-o ea, cu salamul – corp delicat în mână – am ajuns în spatele poștei, unde în fața mea a fost tăiat bucăți-bucăți de câte 2-3 cm roțițe fragede, rumene, rozalii, peste care s-a turnat cloramină praf. Mi s-a rupt inima știind că n-am putut cumpăra pentru ai mei salam tip „de Sibiu” poate de 4-5 ani, iar în fața mea a fost distrus și otrăvit salamul ce-mi fusese trimis.

Culmea a fost că acolo unde a avut loc operația era o publică înfundată poate cu 200 kg salamuri de Sibiu, cărnați, afumături, confiscate toate și distruse cu cloramină, odios, în fața noastră, a destinatarilor.

Doctoria cumsecade, dar neînduplecată, mi-a relatat că la Aeroportul Otopeni, din cauză că niște salam nu a dat drumul cloraminii (sic!), au fost destituite câteva vameșe!

Gheorghe Leahu, Arhitect în „Epoca de aur”, Fundația Academia Civică, 2004, p. 217-218

amintiri

Tare ca piatra, iute ca săgeata. Cascavalul nu apuca să stea prea mult prin rafturile magazinelor. Pe mesele românilor ajungea mai ales de Sărbători

S-a întâmplat la 6 ianuarie 1989

- „Scînteia” publică Declarația Agenției de Presă. – Agerpres care transmite punctul de vedere al României în legătură cu doborârea a două avioane libiene de aviație americană în apele internaționale din Mediterana
- Presa prezintă articole omagiale de ziua Elenei Ceaușescu
- La inițiativa lui Nicolae Ceaușescu au fost organizate dezbateri la nivel național cu cadrele din conducerea centrale ale unităților industriale centrale, ale institutelor de cercetare etc., iar după încheierea dezbaterilor la sediul Comitetului Central al PCR a fost organizat o consfățuire de lucru cu toate cadrele de la nivelul ministerelor și unităților centrale care au luat parte la dezbateri
- „Scînteia” publică, sub genericul – Elogioase, aprecieri asupra activității politice și științifice a tovarășii Elena Ceaușescu relatări din presa

- străină (Egipt, Sudan, Grecia) despre Elena Ceaușescu
- Apare revista Flacăra – semnalează traduceri din Llosa, Eliade, Cioran
- În cadrul unei ședințe comune, Camera Reprezentanților și Senatul SUA au confirmat oficial rezultatele alegerilor prezidențiale de la 8 noiembrie, încheiate cu victoria reprezentanților Partidului Republican, George Bush. Cele două camere ale Congresului, reunite în ședința comună, au validat voturile electorilor, marcând astfel încheierea oficială a procesului electoral prezidențial. Presedintele ales va depune jurământul la 20 ianuarie
- Regele Hassan al II-lea al Marocului a primit, la Marrakech, o delegație a Frontului Polisario anunțând un comunicat al Ministerului Marocan al Informațiilor, citat de agenția MAP

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Crăciunul armenesc

(Urmare din pag. I)

Reale, în poze, desenate, dacă desena unul pe perete (și trasează prin aer două curbe) ne-am fi uitat. La 22 de ani! Culmea! Că atunci te uiți cel mai mult! La 82 de ani nu prea te mai uiți. Sau poate te uiți doar așa... «mda, țate, stiu... la ce să mă mai uit la ele?»... «Și ați și jucat ceva cu cărțile alea?», întreb. „Nu! Ne-am uitat doar. Era prea greu să joci ceva cu cărțile alea. Îți dai seama, nu mai știai care-i atutul, nu mai știai ce trebuie să dai, îți fugeau ochii, ce mai!” Cu memoria atâțată, lui Sarchis i se perindă prin fața ochilor personajele. „Era și Mișu Stănușel, Dumnezeu să-l ierte și pe el, lui îi cântauăștia, când se machiau, «colonele, colonele!», că el era la Seico pe vremea aia. Mari Stănușica, Dumnezeu s-o ierte și pe ea...! Mai venise atunci încă unul care făcuse pușcărie cu Ceaușescu. Știu că era o chestie de-asta – că trebuise să divorțeze de nevastă-sa – la mișto, că tot cu ea trăia – că ea era gestionară pe la o librărie și îi ieșise gaură în gestiune. Nu fusese condamnată, dar fusese judecată și el a trebuit să divorțeze.”

„Cred că am poze, măi! Se-mbătaseră astea ale mele... mama, nașa, Mari, și au început să se pozeze în chiloți, în furouri, înfășurate în șaluri... Ce să-ți spun, că așa a și făcut poză mama? A fost un adevărat chef. Distracție faină, frumoasă... Știau oamenii să petreacă. Și Adi Daminescu e în poză cu mama, purta barbă pe vremea aia... „Și tatăl tău nu s-a-mbătat?”, îl zgândăr eu, știind că-i este dor de-ai lui și-abia așteaptă să povestească despre ei... „Da! Mamă ce-a băut tata, ce beție a tras! Trei pahare de vin toată seara, și cam asta era toată chindia lui. Bea o votcă la-nceput, un pahar de bere la sfârșit, și între-astea – și era chindie de-ai de la 6 după-amiaza până la 10 dimineața – mai bea încă două-trei pahare. A fost un chef mișto, muzică... s-a dat în Placido Domingo, tangouri, valsuri... și populare, și lăutărești. Colinde armenesti cântau gagicile. Și cântau bine. Mădi Daminescu – chiar asta a fost meseria ei – a cântat la Operă. Cred că dintre toți cei care-am fost la Crăciunul ala mai trăim eu și cu Adi Daminescu, văr-miu, cățiva.” „Cred că asta va fi fotoexplicația”, îi spun eu. „Da. Mișto! S-ar bucura Adi să-și aduca cineva aminte de ai lui. Și Edi s-ar bucura...” (a consemnat Paula TUDOR)

„EXPEDIȚIA“, FILMUL ÎN CARE ȘI-AU DORIT SĂ JOACE 25.000 DE COPII

În ianuarie 1989 s-a lansat la cinema Scala filmul pentru tineret „Expediția”, în regia lui Mircea Moldovan, după un scenariu scris de poetul Petre Ghelemez - aflat la prima sa tentativă cinematografică. Povestea celor zece elevi ai unei școli din Orșova, membri ai cercului de istorie, care organizează, împreună cu profesorul lor, o expediție în timpul vacanței de vară a adus zeci de pionieri în sălile de cinematograf. Amintirea seriei de televiziune „Cireșarii”, lansată în 1984, era încă vie în memoria tuturor, un motiv în plus ca lumea să dea năvală. Actorul Marius Rădmăneș, unul dintre „citezătorii” din distribuție, își aduce aminte de nașterea producției Casei de filme Unu.

„Filmul „Expediția” s-a lansat la Scala, într-adevăr, apoi a mai avut o premieră la Timișoara, la 22 mai, la fel de importantă, și încă una la Orșova, o lună mai târziu (acolo au început filmările). La toate lansările au vorbit Petre Ghelemez și Mircea Moldovan, Adrian Titienu, profesorul de istorie în film, și unul dintre copii. La București a vorbit și Titu Popescu, directorul de producție. În film au mai jucat Dana Dogaru, Boris Petroff, Ioan Lupu și Dumitru Chesea. La Timișoara, premiera a fost spectaculoasă, pentru că înainte de proiectia filmului a concertat grupul de copii Flores, din care eu făceam parte la acel timp, condus de Ion Mățășaru (care a semnat și câteva piese de pe coloana sonoră a filmului, piese interpretate de mine, voce și chitară). Fiindcă vorbim despre perioada comunistă, am avut probleme de ordin organizatoric, în sensul că tatăl meu a avut discuții cu departamentul de cultură județean și chiar cu reprezentanții ai Securității pentru ca evenimentul să fie acceptat în această formulă, proiectie cu concert în deschidere. O asemenea manifestare li s-a părut prea occidentală. După ce toate riscurile au fost asumate și obstacolele depășite, premiera a fost un succes, iar sala de cinematograf Capitol a fost plină (1.500 de locuri). Au fost de față și prieteni, colegi, oameni care cunoșteau grupul Flores (obținuse premiul la Cântarea României și era printre puținele grupuri care apăreau la televiziune alături de Mini Song din București și Castelantii din Carei)”, rememorează Rădmăneș, unul dintre cele mai importante momente ale carierei sale.

Pentru Marius, aventura a început însă din primăvara lui 1988, când s-a anunțat castingul pentru „Expediția”. „Aveam 12 ani și eram solist al grupului muzical Flores. Într-o dimineață m-a sunat profesorul Mățășaru și mi-a spus să vin urgent la Palatul Copiilor. Ușor frustrat și adormit, pentru că era zi de vacanță, m-am dus acolo și am cunoscut-o pe Maria Peici, care se ocupa de casting și care mi-a pus câteva întrebări: dacă pot să alerg, dacă știu să înot și dacă pot cânta la chitară. Apoi am făcut poze cu un număr pe piept și am aflat că eram acolo pentru un film de lungmetraj gen „Cireșarii” sau „Egreta de Fildes” și că erau căutați zece copii din toată țara. Într-adevăr, am aflat ulterior că au fost văzuți 25.000 de copii.” Norocul i-a surâs însă timișoreanului, mai ales că se afirmase deja într-o piesă de teatru de Ion Băiesu, „Un bărbat și o femeie”. „După două săptămâni am fost sunat și anunțat că am trecut de prima probă și că trebuie să mă prezint la București pentru probe video. Ai mei au pornit Dacia și în șapte ore eram la București, unde am văzut alte sute de copii și un nene cu barbă și voce impunătoare (Mircea Moldovan), care ne spunea ce să facem în fața camerei. Eu am cântat o piesă de-a lui Hrușcă, am spus câteva replici și apoi am plecat înapoi la Timișoara. După o vreme am mai primit un telefon. Mi-au spus că am fost acceptat și că trebuie să mă prezint la Orșova, unde începeau filmările.”

Cea mai frumoasă vacanță de vară, așa descrie Marius Rădmăneș perioada în care a cutreierat țara cu echipa de filmare. „Timp de trei luni am avut cea mai frumoasă vacanță de vară alături de alți nouă copii și câțiva dintre cei mai mari actori și profesioniști ai cinematografiei românești. S-a filmat la Orșova, Deva, Sibiu, Brașov, Poiana Brașov și împrejurimi. Filmările au fost pentru mine o distracție continuă, mai ales că Mircea Moldovan, un om extraordinar, cu multă răbdare și talent, exersa replicile cu noi la hotel înaintea filmării. Am văzut multe locuri frumoase, am mers cu mocanța, am vizitat Portile de Fier, am aflat că ploaia în filme e produsă de tunurile cu apă ale pompierilor, am stat în multe hoteluri frumoase și am mâncat pe gratis. Rolul meu în film era genul de om bun la toate, trubadurul găștii, mereu cu chitara în spate, iar numele era Andrei, cu porecla de „Pelicanul”. Fiecare dintre copii avea o sarcină în film (fotograf, casier), iar Titienu era prof de istorie. Ne ducea prin țară să ne pregătească

pentru un concurs de cultură generală, pe care, evident, l-am câștigat cu brio. Cum era și normal, am avut parte de tot felul de peripeții. La o scenă filmată lângă un foc de tabără am stat trei ore în fum, de ni s-au înroșit ochii, apoi am zăpăcit un câine-lup, lăbuș, dresat de miliție, care era mascota noastră în film. L-am smotocit întruna până nu și-a mai ascultat dresorul”, își aduce aminte actorul. Pe perioada cât au durat filmările, dar mai ales după ce s-a întors la școală, Marius Rădmăneș a fost cel mai rebel pionier dintre pionieri. „Pentru că urma să se filmeze și cea de-a doua parte a filmului, am primit o hârtie semnată și parafată de la Ministerul Învățământului prin care mi se dădea voie să merg la școală cu părul lung. Nu avea voie să mă tundă decât frizerul echipei de filmare. Cred că am fost cel mai smecher elev din a VII-a cu ocazia asta.”

Muzica filmului, „Expediția” a fost asigurată de Ionel Tudor, iar coloana sonoră de Mihai Orășanu, elemente care au completat măreția naturii surprinse pe pelicula care s-a dorit un film cu puternic mesaj pedagogic. În distribuția finală au rămas Marius Rădmăneș, Tudor Mihăiță, Miruna Suci, Andrei Platon, Ana Maria Rohatinovici, Ovidiu Șuteu, Alice Bănuș, Tănase Cristian, Sorin Bălașa, Dana Dogaru, Eugenia Bosinceanu, Nae Gheorghe Mazilu, Ladislau Miske. „Filmul s-a constituit mai degrabă într-o prezentare a frumuseților patriei. Din câte îmi amintesc, am fost prezent la lansare și, bineînțeles, cei mai mulți dintre spectatori erau pionieri”, ne-a declarat Adrian Titienu, pe atunci proaspăt absolvent al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică din București.

Oana-Maria BĂLTOC

ROMANIAFILM prezintă

Scenariul: PETRE GHELEMEZ
Scenografia: Glin Papari
Muzica: Ionel Tudor
Culoarea sonoră: Mihai Orășanu
Montajul: Adriana Ionescu
Imaginația: Marian Stancu
Basorab: Sorin Bălașa
Regia: MIRCEA MOLDOVAN

Cu: Adrian Titienu, Mircea Rădmăneș, Tudor Mihăiță, Miruna Suci, Andrei Platon, Ana Maria Rohatinovici, Ovidiu Șuteu, Alice Bănuș, Ana Maria Nechii, Tănase Cristian, Sorin Bălașa, Dana Dogaru, Eugenia Bosinceanu, Nae Gheorghe Mazilu, Ladislau Miske.

EXPEDIȚIA

producție a Casei de Filme Unu

ARTICOLUL ZILEI

Pace noului venit

Mă încălzesc cu câteva reprezentări ale noului an. Cea mai dragă, mai dătătoare de aripi, mai optimistă pentru mine este venirea pe lume a puilui de om.

Nici o naștere nu seamănă cu alta, nici un copil nu plânge precum cel care s-a născut cu un minut înaintea lui. Nici spaimile neprețuitei mame, nici bucuriile ei nu sunt ca ale alteia. Fiecare își trăiește povestea, de când lumea...

Sunt la cel dintâi aspect al biografiei noastre, începutul începutului. Pentru Gigi Pati Subțirelu, medic primar, șeful Secției obstetrică-ginecologie de la Spitalul Colțea, fiecare zi e unică, fie că se nasc copii bine dezvoltăți, care vor ajunge oameni frumoși, fie că sunt salvate femei care prin acte necugetate se joacă cu viața, fie că medicina în ofensivă smulge multe tinere din ghearele bolii secolului.

Doctorul Subțirelu, ca un specialist care își petrece viața nu doar în Spitalul Colțea, operând și iar operând, ca unul dintre inspectorii Direcției Sanitare a Municipiului București, ocupându-se cu ocrotirea mamei și copilului, 16 ore din 24, e în acțiune.

La Spitalul Steaua urmărește, în temă, transformările care au mărit spațiul de internare și l-au umanizat, înfrumusețându-l, îndreptând răceala dintr-un așezământ de sănătate. Uleiuri colorate înlocuiesc faianț sub care se cuibăresc microbi, sălile de operații, înzestrate cu inventar de ultimă oră, ușurează munca medicilor, sporindu-le rezultatele.

La Spitalul Giulești, aproape nimic nu mai este ca înainte. A rămas neschimbat, în amintirea respectuoasă a prof. dr. Panait Sărbu, numai Serviciul de combatere a sterilității femeii, înființat de el.

În rafturi sunt dondate cele 13.000 de fișe ale bolnavilor consultați într-un an, însoțite de tratamente și repetate examene efectuate de doctorii Bogdan Marinescu și Mihai Niculescu. În Spitalul Giulești regăsim aceeași grijă pentru estetic și actul medical, izbită, și aici, cu sprijinul întreprinderilor din sectorul 6. Sala, o încălzire, așezăminte, dacă n-ai operații, vestiare moderne pentru medici, un mic spațiu pentru biberonerie; multă lumină, tot soarele de afară pătrunde, prin înlocuirea ușilor din vechiul lemn putrezit, cu pereți transparenti din sticlă de Buzău, lămpi ondulate ca în sălile de bal.

La Maternitatea Bucur, instalația de televiziune calcă în picioare etajele și îngăduie taților, gătuții de emoție, de la parter, să-și vadă urmașii, să-și felicite soțiile, printr-o perfectă izolare a celor doi fragili, după încercările din sala de naștere. Ar fi nedrept să mă opresc doar la atât, pentru că vechiul local era dezarticulat pentru funcțiile unei maternități, atât de active, care în 365 de zile asigură de 4.500 de ori strigătul de victorie al vieții. Sectorul 4 al Capitalei are un spor natural de 4,17 la mie.

Cu efort, imi potrivește pasul cu al doctorului Subțirelu, care, cu firea entuziastă și preocupat de câte are în minte și în blocul-notes, nu omite nici unul dintre amănuntele ce intră mai mult în preocupările unui administrator decât ale unui specialist de competență sa. Cu scrupulozitatea și respectul pentru adevărul ce ține de ansamblul unui spital îmi arată modificările, atât de bine-venite, din bucătăria de la „Giulești”: spații ample, plină la fel, pe care cloccotesc cazane cu mâncarea care-mi răscoltește sucul gastric, un laborator de cofetărie capabil să reducă de câteva ori costul unei prăjituri, făcând-o nelipsită din meniul zilnic.

Un bun organizator de sănătate, un adevărat cunoscător al nevoilor pacienților, se gândește în primul rând la actul medical, care trebuie îndeplinit desăvârșit, dar nu consideră element de planul doi atmosfera din jur: condițiile pacientului în saloane, mâncarea, starea sufletească. Face tot ce poate ca femeia să nu se simtă singură în zilele când trece printr-o încercare ieșită din obișnuit.

E greu, uneori chiar imposibil, să cunoaștem o personalitate dintr-o scurtă întâlnire, dar antecedentele ne ajută să-l intuim pe omul din fața noastră. De 35 de ani, doctorul cunoaște țara profesând... Dragănești Vlașca, Spitalul Colțea, maternitatea din Ghimpați, București - de astă dată Spitalul Giulești, apoi Alexandria și din nou Spitalul Colțea. Doctorul Subțirelu operează și analizează durerea cu căldura sufletească pe care o transferă în orice întreprindere.

Petru Mercuț, directorul Spitalului Steaua, se frământă că cei trei brazi de la intrare au fost jefuiți în cursul nopții. Amândoi medicii suferă pentru neînțelegerea eforturilor care se fac, pentru că nimic nu cade din cer.

Am ajuns la 203 paturi de la 180, printr-un spațiu construit, și trebuie să le mulțumim vecinilor de la Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grivita Rosie”. Au fost lângă noi cu umărul lor puternic, cu conștiința muncitorească, cu înțelegerea superioară a nevoilor de a menține o clădire veche, obosită la parametri actuali ai sănătății publice. Nu va arătam lucruri mari, impozante, dar totul este igienic, un spațiu plăcut pe care-l oferim bolnavilor cât stau la noi. De ce să fie furat brazi, când i-am transportat din vârful de munte!

Am lăsat intenționat la urmă Spitalul Clinic Colțea pentru că urgențele nopții, intervențiile complicate efectuate de cei nouă medici, din secția condusă de doctorul Subțirelu, se cer discutate în plen. Șeful de secție își consultă colegii în absolut toate cazurile, dar mai ales în cele limită, care nu sunt de căderi biologice ale organismului, ci nenorociri provocate. Salvarea, în puterea nopții, aduce femeii cu ultimele licăriri de viață, fără grai, fără puls, cu ochii stinși, cu blocaj renal. Și nu de puține ori, la miez de noapte, se convoacă consiliul interdisciplinar și primii care răspund sunt profesorii Dan Setlacek, G. Litczek, Valentin Neagu, Florin Cărunțu, Gheorghe Jipa, Alexandru Prîscu, care și alături omenia și experiența pentru salvarea acestor vieți în derută.

Trecem prin rezerve, saloane, holuri, toate purtând semne ale preocupării statornice, pentru curățenie, pentru aspect, pentru disciplină.

Gemenii Calmare cântăresc 1,800 kg și 2,200 kg. Mama se simte perfect, dublul... efort a fost trecut cu bine.

Marioara Neașu, decorator floral, are o fetiță dulce de 2,800 kg, parcă desprinsă din picturi celebre. Fericirea, duioșia din prierile mamelor, merită să treacă pe toate fețele... Îi strâng în brațe pe micuții cu fețele încă roșii și glas cristalin. Deși sunt mame numai de câteva ore, acționează cu sfântul simț al femeii responsabile pentru viață.

Carmen Dumitrescu
Flacăra, 6 ianuarie 1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Flacăra, Cioran și Llosa

Cinstind miracolul Bobotezei, fiecare cap de familie a plătit prețul rugăciunii din biserică pentru ai lui pe tot anul. Propaganda ateistă - atâta cât se mai face - folosea obiceiul contribuției bănești ca exemplu de lăcomie popească.

Se auzea că lipovenii se azvârleau în valurile reci ale mării să scoată crucea aruncată de preot. Presa nu scrie și nu vorbește de sărbători și obiceiuri bisericesti.

Cartea Anului!

A apărut Almanahul Știința 1989! - au anunțat ziarile. Într-o țară unde publicitatea e socotită înșelătorie tipică societății de consum, almanahul oficiosului partid e prezentat... „cartea anului”!

Lectură așteptată de toți cititorii, 400 pagini bogat ilustrate, o bibliotecă într-o carte, o carte pentru bibliotecă - scrie reclama.

Anunțul semnaleză și conținutul noii apariții editoriale. Actualitatea politică românească: 1989 - anul unor noi și însemnate realizări în edificarea socialismului a țării, anul unor importante evenimente politice cu amplu ecou național și internațional; Vibrantele file de istorie la ceas rotund aniversar - 23 august 1944, 1 mai 1939; centenarul Eminescu și centenarul Creangă; Știința în confruntare cu viața, Știința în slujba omului; Dosarele unor mari probleme ale lumii de azi (dezarmarea, natura în primejdie) etc.

S-a cumpărat? S-a și citit! Pără concurență, întreg tirajul almanahului Știința s-a epuizat repede.

A apărut și primul număr din Flacăra, cel mai citit săptămânal al României, editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste. Ca-n toată presa scrisă a săptămânii, Elena Ceaușescu a fost și pe prima lui pagină!

Rubrica „Semnal” anunță cărțile apărute de curând, în mare parte epuizate deja din librării. Aflăm din ea că „scriitorului român de expresie franceză” E.M. Cioran i-a apărut la editura Cartea Românească o antologie de eseuri, tradusă și prefațată de Modest Morariu. Aceași editură a pus în vânzare „Conversația la catedrală” de Mario Varga Llosa. B. Elvin Corneliu Ștefan și Constantin Dumitru anunță, de asemenea, lansări. Cu referire la noul roman al lui Elvin era citată cronica lui Mircea Iorgulescu din România literară. Cititorii și-au activat deja „pilele” de la librării.

Salarii majorate

O nouă și elocventă expresie a grijii statornice a partidului pentru creșterea nivelului de trai - au anunțat crainicii radioului la fiecare ceas în programul de știri. Prin încheierea celei de-a II-a etape de majorare a retribuțiilor, 4,4 milioane de oameni ai muncii au beneficiat de venituri mărite și altor 800.000 de români li s-au mărit pensile.

Cât s-a dat cu o mână și cât s-a luat cu cealaltă, nici acum nu se știe!

„Să nu fiu frate cu Steaua și cu Dinamo!”

O discuție cu Sorin Cârțu despre Craiova anului 1989 curge teribil de ușor. Degeaba te documentezi înainte și faci eforturi să-ți amintești lucruri de acum 20 de ani, deoarece tehnicianul are totul incredibil de proaspăt în memorie. De la programul meciurilor din campionat și până la marcatul golurilor din fiecare partidă, toate pot fi împărtășite de antrenorul rebel al acelor timpuri, de parcă s-ar fi petrecut în urmă cu doar șase luni.

Ultimul an de comunism avea să reprezinte pentru Bănia fotbalistică despărțirea definitivă de ultimii componenți ai „Craiovei Maxima”, dar totodată și apariția unor nume care aveau să formeze echipa ce urma să câștige eventul în primul campionat postdecembrist.

Artizanul ambelor mișcări a fost Sorin Cârțu, instalat pe banca oltenilor la mai puțin de 33 de ani, în condițiile în care acesta era încă jucător activ, la Electroputere, în Divizia B.

„Am venit la Universitatea după primele trei etape din campionatul '88-'89, în condițiile în care am găsit echipa pe ultimul loc, fără nici un punct, cu un singur gol marcat și nouă primite. N-am stat deloc pe gânduri, mai ales că echipa era la necaz. I-am solicitat însă prim-secretarului, Ion Traian Ștefănescu, ca la echipă să nu fie nici un fel de presiuni în favoarea unor alte cluburi. Universitatea începuse să joace pe prietenie cu Steaua, Dinamo, dar și cu alte protejate ale anilor de atunci, Victoria, FC Olt și Flacăra Moreni. La fel de adevărat este și că existau presiuni politice pe diferite filiere pentru aceste echipe. Oricum, lui Ion Traian Ștefănescu i-am cerut să nu fiu frate cu Dinamo și Steaua. Exact așa i-am spus”, și-a amintit Cârțu.

La jumătatea campionatului, Universitatea se găsea pe locul 12, cu o linie de clasament mai degrabă îngrijorătoare și cu un punctaj care îi plasa inevitabil pe olteni în lupta pentru evitarea retrogradării.

„Terminasem turul la -4, ceea ce era o premieră negativă pentru Craiova. Sincer, eu nu prea mai aveam speranțe că voi fi menținut în funcție. Traian Ștefănescu însă îmi promisese că voi fi tras la răspundere numai din retur, și s-a ținut de cuvânt. Era un om de altă factură decât majoritatea responsabililor politici de atunci”, a spus „Sorinaccio”.

„Imediat după terminarea turului, craiovenii au plecat într-un stagiu de pregătire în Italia. „Universitatea nu mai ieșise din țară pentru un turneu de jocuri de la începutul anilor '80. De data aceasta, am izbutit să primim toate aprobările și am mers în Italia. Acolo am făcut Sărbătorile, Crăciunul, cu toți băieții. Eram așa de bucușoși că mergeam afară, încât n-a mai contat că am plecat cu autocarul fostei echipe Autobuzul, viitoarea Rocar.

Am mers mii de kilometri cu mașina, dar asta nu conta. Atunci am fost axați mai mult pe pregătire și nu pe alte chestii. Noi mai aduceam cafea, țigări, aparate video, dar atunci nu prea ne-am ocupat cu asta.”

Din ianuarie '89, Craiova a purces la schimbări masive. „Aveam un lot cu internaționali precum Geolău, Sândoi și Gică Popescu, cu alți jucători chemați la lotul de tineret (Crișan, Pavel Badea), dar și fotbaliști experimentați precum Irimescu, Mănăilă, Băcu, Ciurea, Ștefan Stoica, Zamfir, Cioroianu. Am luat decizia ca noul căpitan al echipei să fie Gică Popescu, în locul lui Geolău. Deja le dădusem drumul să joace în câteva partide unor jucători precum Neagoie, Silviu Cristescu și Ionel Gane. Pe măsură ce stăteam mai mult timp la echipă, realizam că trebuie să schimb aproape totul”, a rememorat Cârțu.

Din inspirația tehnicianului din primele zile ale anului 1989 s-a născut formația care avea să câștige campionatul după evenimentele din decembrie: „În turul din Italia am început să joc cu trei fundași, deoarece îl reprofilasem pe Gică Popescu, care până atunci jucase mijlocas, și îi aveam și pe Sândoi și Zamfir. Ca să nu-l blochez pe nici unul dintre aceștia, am schimbat sistemul. Atunci a fost momentul în care am pus baza echipei care urma să devină campioană în 1991”. Până la finalul campionatului, Universitatea avea să mai traverseze vreo trei momente delicate.

„Am pornit prost. Mai întâi ne-a eliminat Armătura Zalău din Cupa României. Apoi, în prima etapă am avut trei debutanți pe teren, Barbu, Olaru și Calafeteanu, și am pierdut la Victoria, deși n-am jucat rău. În etapa a doua am remizat acasă, 1-1 cu SC Bacău, la capătul unui meci în care arbitrul, Adrian Moroianu, ne-a făcut varză. Era trimis pe linie de Dinamo, că Bacăul era echipa lor. În etapa a treia am pierdut la Galați, 0-2, iar atunci chiar am crezut că totul s-a terminat și că voi fi dat afară. Paradoxal, nu mi-a zis nimeni nimic și am continuat, imediat venind și prima victorie după cinci luni, într-un meci cu Farul. Sândoi a marcat cu cinci minute înainte de final, într-o partidă în care n-am mai rezistat pe margine și am intrat și eu pe gazon din minutul 60. Practic, acesta a fost momentul renașterii. De atunci și până la finalul campionatului am mai pierdut doar două meciuri”, a evocat Sorin Cârțu.

După această victorie, oltenii au început să urce constant, realizând un parcurs de senzație, de la locul 17, cu minus 5 la „adevăr”, până la cea de-a cincea poziție, ultima pentru Cupa UEFA, care avea să fie adjudecată până la urmă de Flacăra Moreni, la golaveraj.

Dragoș STOICA

În urmă cu 20 de ani, Ion Geolău (stânga) era unul din puținii supraviețuitori ai „Craiovei Maxima”. În imaginea de mai sus, olteanul este blocat de jucătorul Sportului Studentesc, Mihail Marian

Linia de clasament

de la începutul anului 1989

12. Univ. Craiova 17 5 4 8 27-37 14 (-4)

Puncte realizate pe teren propriu la finalul turului de campionat 1988-1989: 9 (a pierdut câte 2 puncte cu FC Inter, Dinamo, Steaua și Oțelul, 1 punct cu Victoria); puncte obținute în deplasare: 5 (2 puncte la Sportul Studentesc, câte 1 punct la FC Olt, Corvinul și FCM Brașov).

Golgeterii echipei: Băcu, Ghiță, Gh. Popescu (1 din 11 m) - câte

4 goluri; Geolău, Irimescu (toate din 11 m) - câte 3; Neagoie, P. Badea, Biță - câte 2; Sândoi, Bica, Ciurea - câte unul.

Jucătorii folosiți: 24 - Crișan, Irimescu, Gh. Popescu - câte 16 jocuri; Sândoi, Ad. Popescu, Geolău - 15; P. Badea, Mănăilă, Băcu - 13; N. Zamfir - 12, Bica - 10; Biță, Ghiță - 9; Ciurea, Cioroianu, Luță - 8; Neagoie, Cristescu - 6, Șt. Stoica - 5; Pigulea - 2; Gherasim, Fl. Dumitru, Cărbunaru, Gane - câte unul.

Media notelor echipei: 6,24; media notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. Gh. Popescu 6,96; 2. Geolău 6,64; 3. Ad. Popescu 6,50; cele mai mari note: 8 (Gh. Popescu - et. 4, 10, 11, 12),

Geolău (et. 5, 6, 7, 12), Crișan (et. 10, 12, 14), Ghiță (et. 6), Sândoi (et. 7).

Cartonașe galbene: 20 (7 suspendări) - 11 jucători (cele mai multe Mănăilă și Gh. Popescu - câte 3).

Cartonașe roșii: nici unul.

A beneficiat de 6 lovituri de la 11 metri: 5 transformate (Irimescu 3, Gh. Popescu, Ciurea), una ratată (P. Badea); a fost sancționată cu 4 penalty-uri: toate transformate.

A expedit 206 șuturi (133 acasă, 73 în deplasare), din care 99 pe poartă (63 acasă, 36 în deplasare).

DECLARAȚIA AGENȚIEI ROMÂNE DE PRESĂ - AGERPRES ÎN LEGĂTURĂ CU DOBORÂREA A DOUĂ AVIOANE LIBIENE DE AVIAȚIA AMERICANĂ

În legătură cu doborârea, în apele internaționale din Mediterana, a două avioane ale Jamahiriiei Arabe Libiene Populare Socialiste, de către avioane militare americane, cu baza pe portavionul „Kennedy”, agenția română de presă Agerpres este împuternicită să declare:

Opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu profundă îngrijorare și dezaprobare despre doborârea a două avioane libiene de către avioane militare ale SUA. Acest atac militar, precum și prezența masivă a unor nave militare americane, puternic echipate cu tehnică de luptă, nu pot duce decât la o nouă încordare periculoasă în această parte a zonei Mediterane.

Doborârea celor două avioane libiene a creat o situație deosebit de periculoasă pentru pace și, de aceea, se impune să se renunțe neîntârziat la actele de forță, să se respecte dreptul poporului libian - ca de altfel al tuturor popoarelor - la independență, suveranitate, securitate și pace.

Evenimentul grav din Mediterana pune și mai mult în lumină pericolul pe care îl reprezintă pentru pacea și securitatea popoarelor prezența flotelor militare și a demonstrațiilor de forță în apele internaționale.

România reafirmă cu acest prilej necesitatea ca navele militare străine să fie retrase din apele internaționale, ca oceanele și mările să fie libere de orice prezență militară, să înceteze demonstrațiile de forță în apropierea granițelor altor state. De asemenea, România se pronunță ferm pentru folosirea spațiului aerian internațional numai pentru scopuri pașnice, pentru interzicerea oricăror exerciții și acțiuni militare în acest spațiu.

Opinia publică din țara noastră, România socialistă, își exprimă solidaritatea cu lupta Jamahiriiei Arabe Libiene Socialiste pentru apărarea libertății și independenței, condamnă doborârea avioanelor libiene de către avioanele militare americane în Mediterana, cere să nu se mai repete asemenea acte, să se dea dovadă de înaltă răspundere pentru securitatea tuturor țărilor, pentru apărarea intereselor generale ale păcii în întreaga lume.

Distincții străine primite de tovarășa acad. dr ing. Elena Ceașescu membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, prim viceprim-ministru al Guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

Imediat după Anul Nou și încă vreo câteva zile după aniversarea zilei de naștere a Elenei Ceașescu, n-a existat ziar din România care să nu „omageze” meritele ei. Și la rubricile de politică internă, și în paginile de externe, în fiecare zi s-au publicat articole și știri despre recunoașterile și meritele „savantei de renume mondial”.

Ce instituții îi conferiseră medalii, diplome și titluri am aflat dintr-un document al Cancelariei CC al PCR elaborat în ianuarie 1989. Intitulat „Distincții străine primite de tovarășa acad. dr ing. Elena Ceașescu, membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, prim viceprim-ministru al Guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie”, documentul conține lista ce urmează:

1. Republica Tunisia, București - 9 iulie 1968, Marele Cordon al Ordinului Republicii
2. Iran, Teheran - 1 septembrie 1969, Ordinul Haft-Pezkar (Ordinul Iranian al Plejadelor)
3. Republica Zair, București - 25 august 1970, Marele Cordon al Ordinului Național al Leopardului
4. RF Germania, București - 10 iunie 1971, Marea Cruce a Ordinului de Merit al Republicii Federale a Germaniei
5. RPD Coreeană, Phenian - 10 iunie 1971, Ordinul „Drapelul Republicii”, clasa I
6. Republica Africa Centrală, Bangui - 16 martie 1972, Mare Ofițer al Ordinului Meritul Centrafican

7. Republica Populară Congo, Brazaville - 18 martie 1972, Marea Cruce a Ordinului Meritul Congolez
8. RD Sudan, Khartoum - 30 martie 1972, Ordinul pentru merit, clasa I
9. RA Egipt, Cairo - 6 aprilie 1972, Marele Cordon al Ordinului „El Kamal”
10. Olanda, Amsterdam - 10 aprilie 1973, Marea Cruce a Ordinului Coroanei
11. Republica Italiană, Roma - 21 mai 1973, Cavaler al Marii Cruci al Ordinului Meritul Republicii Italiene
12. Republica San Marino, San Marino - 25 mai 1973, Cavaler al Marii Cruci al Ordinului Ecvestru al San Marino
13. Republica Argentina, Buenos Aires - 5 martie 1974, Marea Cruce a Ordinului Liberătorul San Martin

14. Republica Guineea, Conakry - 11 martie 1974, Mare Ofițer al Ordinului Național al Fidelității față de popor
15. Republica Filipine, Manila - 9 aprilie 1975, Ordinul Gabriela Silang
16. Regatul Hașemit al Iordaniei, Aman - 14 aprilie 1975, Ordinul Kiladeh Al-Hussein Bin Ali
17. URSS, București - 9 mai 1975, Medalia Jubiliară „30 de ani de la Victoria în marele război de apărare al patriei 1941-1945”
18. Statele Unite Mexicane, Ciudad de Mexico - 9 iunie 1975, Marea Cruce a Ordinului Mexican al Vulturului Aztec cu eșarfă, clasa I
19. Republica Portugalheză, București - 14 iunie 1975, Marele Cordon al Ordinului Infanțelii D. Henrique
20. Republica Gaboneză, București - 26 iunie 1975, Marea Cruce a Ordinului Steaua Ecuatorială
21. Kuwait, Kuwait - 29 martie 1976, Ordinul Kuwaitului, Clasa specială
22. Republica Senegal, București - 20 aprilie 1976, Marea Cruce a Ordinului Național al Leului
23. RSF Iugoslavia, Belgrad - 10 septembrie 1976, Ordinul Steaua Iugoslavă, cu cordon
24. Republica Cuba, București - 3 decembrie 1976, Medalia Comemorativă a XX-a aniversare a Cubei (1953-1973)
25. Republica Ghana, Accra - 26 februarie 1977, Ofițer al Ordinului Steaua Ghanei
26. Republica Coasta de Fildeș, Abidjan - 27 februarie 1977, Marea

- Cruce a Ordinului Național
27. Republica Venezuela, București - 24 martie 1978, Ordinul Andreas Bello, clasa I, cu eșarfă de onoare
28. Republica Burundi, Bujumbura - 23 aprilie 1979, Marele Cordon al Ordinului Național al Republicii Burundi
29. Spania, Madrid - 21 mai 1979, Ordinul Meritul Civil, cu eșarfă
30. Republica Cipru, Cipru Nicosia - 24 octombrie 1983, Marele Cordon al Ordinului Makarios
31. Suedia, Stockholm - 6 noiembrie 1980, Marea Cruce a Ordinului Regal Steaua Polară
32. Danemarca, Copenhaga - 10 noiembrie 1980, Marea Cruce a Drapelului Danemarcei
33. Norvegia, Oslo - 13 noiembrie 1980, Ordinul Sfântul Olav
34. Indonezia, Djakarta - 22 noiembrie 1980, Ordinul „Cea mai remarcabilă fiică a țării”, cu eșarfă
35. Malaysia, Kuala Lumpur - 25 noiembrie 1982, Ordinul „Sri Maharaja Manku Negara”, clasa I, cu colan
36. RP Bulgaria, București - 6 octombrie 1983, Medalia jubiliară de aur „Gheorghe Dimitrov” (medalie comemorativă specială, cu prilejul nașterii lui Gheorghe Dimitrov)
37. Republica Togoleză, București - 23 mai 1984, Ordinul Republicii Togoleze cu eșarfă
38. Republica Populară Congo, București - 20 mai 1985, Ordinul Marea Cruce de Merit
39. Regatul Nepal, Katmandu - 16 martie 1987, Ordinul „Trishakti Patta”, clasa I, cu eșarfă